

Omarming en afstoting

De twee kleuren die geen
kleuren zijn. Beiden staan ze aan
de basis van elk ontwerp of
inrichting. Wat doen ze, hoe
werken ze en wat voelen we
erbij. Hoe beïnvloeden ze ons
zelfs onbewust.
Twee oer Hollandse ontwerpers
hebben ze als uitgangspunt
genomen voor hun vormtaal.
Lees en kijk naar de
tegenstellingen en de
overeenkomsten.

Waar staat wit voor?

Veel bruidskleding is wit en we weten allemaal waarom. De ouderwetse woorden 'kuisheid', 'reinheid' en 'onschuld' spreken nog steeds tot onze verbeelding. Dan begrijpen we plotseling ook waarom doktoren, verpleegsters en laboratorium personeel in het wit zijn gestoken: reinheid is hier heel letterlijk genomen. Wit staat voor schoon en steriel. Ziekenhuizen zijn bijna overal tempels van witheid. Keukens zijn in Nederland heel vaak (gebroken) wit, juist om de schoonheid (afwezigheid van bacteriën!) te accentueren. Paradoxaal is onze wens om de keuken tot familieruimte te bombarderen om er gezellig te ontbijten of de lunch te gebruiken. Wit is dan niet echt slim. De keuken moet dus 'opgekleurd' worden om de familiesfeer te bezitten. Een kamer inrichten met witte meubels roept dus automatisch opgeruimdheid en vrij van rommel en viezigheid op. Daarom zijn zwarte vegen op witte meubels, vloerbedekking of kleding ook gelijk zo vervelend. Zij weerleggen precies waar dat wit voor staat.

Een witte kamer reflecteert veel licht en juist daardoor lijkt de kamer een koele uitstraling te hebben. Bij wijze van spreken gaat het om de kilte van de tl-balk. Met goede verlichting brengen we weer warmte in de ruimte. Witte kleding dragen we niet voor niets vooral in de zomer, om het koel te hebben. Een witte kamer en inrichting schreeuwt meestal om kleurige details, een vaas met bloemen, een schilderij of een stapel tijdschriften. De witte meubels en witte kamerstoffering suggereren of er niet echt geleefd wordt, dat het leeg is. Warme indirecte verlichting zorgt voor een menselijkere uitstraling in deze witte wereld.

In de meubel en autobranche geldt nog vaak de kreet "met een witte blijf je zitten". Witte auto's staan voor veilig en schoon. Dat in de auto industrie de kleur wit toch een poosje trendy is geworden (als vervanger van de grijze of metallic kleur) komt vermoedelijk door bedrijven als Apple die de kleur wit als imago laten fungeren. Apple staat voor jong en modern.

Waar staat zwart voor?

Zwart is een controversiële, tegenstrijdige kleur. Enerzijds associëren we de kleur met slechte en kwade zaken (die het daglicht niet kunnen verdragen). Anderzijds lijkt zwart stevigheid, sterkte en betrouwbaarheid uit te dragen. Zwarte meubels en kleding heeft iets formeels en straalt kracht uit. Details vallen weg en het lijkt als uit graniet gehouwen. Sterk en stijlvol. Zwart getuigt dan van stijl en een soort van minimalisme (want we hebben immers geen kleur nodig). Less is more is hier het adagium, de kreet van de modernistische designer. In de ontwerpgeschiedenis heet dit 'de zwarte doos' (eigenlijk de televisie die Marco Zanuso en Richard Sapper in 1969 ontworpen hadden, een kubus van zwart acryl met aan een kant een beeldscherm). Het is de minimale vormtaal die bijvoorbeeld onze geluidsapparatuur jarenlang gedictieerd heeft. Pas in de jaren tachtig komen frivolere opvattingen over kleur pas echt opzetten.

In Nederland willen mensen meestal een zwart gekleurde auto (aan de buitenkant dan wel te verstaan). Vooral bedrijfsauto's zijn meestal zwart. Gedistingeerd en niet schreeuwerig aanwezig, lijken ze te willen

